

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 67

ЧЕРВЕНЬ • JUNI 2015 • Nr. 12 (2920)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ПРО ДВОХ, ЯКІ ЗМІНИЛИ ОБЛИЧЧЯ СВІТУ

Однак саме Петру і Павлу – більше ніж іншим – ми зобов'язані швидким і широким розповсюдженням християнського віровчення за межами Іудеї. Обидва вони прославилися своїм служінням на благо численних громад християн у різних місцях величезної Римської Імперії, і в Діяннях Апостольських переважно розповідається про працю саме цих апостолів. Тому їх і називають першочерговими.

Апостола Петра Церква прославляє як першого з апостолів, котрий визнав Ісуса Христа Сином Божим; Павла ж – як такого, хто більше за інших потрудився і був захищений до вищих апостолів Духом Святим. І хоча земне життя Петра і Павла було дуже різним і вони абсолютно не схожі один на одного, їх пам'ять шанують в один і той же день, в знак того, що попри всі відмінності між ними вони однаково послужили Богу. Однак у цих двох великих постатях є і дещо спільне. Згадуючи їх обох, Церква бачить і шанує в них образ людей, які згрішили, але покалися і виправилися: Петро зі страху зрікся Господа, однак покався. Павло ж спочатку чинив опір поширенню віри і брав участь у гоніннях на християн, але потім увірвав і став найбільшим проповідником і розповсюджувачем віри Христової.

ПЕТРО

Святий апостол Петро, старший брат апостола Андрія, до зустрічі з Христом мав ім'я Симон. Петром же, тобто каменем, його назвав Ісус (точніше, Кифою, що означає «камінь» арамейською мовою, Петро – це переклад цього прізвиська грецькою), і поставив його на чолі апостольської громади.

Peter Paul Rubens, «Роз'яття апостола Петра», 1638 р.

«І кажу Я тобі, що ти скеля, і на скелі оцій побудую Я Церкву Свою, і сили адові не переможуть її. І ключі тобі дам від Царства Небесного, і що на землі ти зв'яжеш, те зв'язане буде на небі, а що на землі ти розв'яжеш, те розв'язане буде на небі!» (Мт. XVI: 18–19).

Петро був простим рибалкою, все життя важко працював, щоб утримувати сім'ю: дружину, дітей і тещу, яка жила в його будинку. Він не був освічений, не був багатий, не був красномовний. Дуже жвавий та запальний на вдачу, він легко захоплювався якоюсь ідеєю, але не завжди мав сили її довго відстоювати; він зазвичай говорив те, що відчував, не роздумував довго над своїми словами; він був відомий своєю нестриманістю і не надто великою передбачливістю. Тобто він був звичайною людиною, з усіма властивими людині достоїнствами і недоліками.

У ніч після арешту Ісуса, в точності з його передбаченням, Петро зі страху тричі відрікся від Нього перше, ніж тричі проспівав півень. Проте він одразу ж розкався у своїй слабкості. Згідно з переказами, усе своє життя кожного ранку, почувши спів півня, Петро згадував своє слабкодухе зречення Христа і починав гірко плакати. І оскільки покаяння його було абсолютно щирим, Господь йому простив.

Петро першим з апостолів прийшов до гробу Спасителя після Його воскресіння і першим удостоївся побачити Воскреслого. Разом з Яковом та Іваном він був присутній на горі Тавор, коли відбулося преображення Ісуса. Також Петро є автором двох Соборних послань, які увійшли в Новий Заповіт.

Продовження на 2 стор. ►

Апостоли – учні Христа, що супроводжували Його в земному служінні, а потім розійшлися за Його словом у різні країни з проповіддю віри Христової. На іконах святих апостолів традиційно зображують найчастіше з книгами або сувоями, з круглими німбами. Апостоли Петро і Павло називаються першочерговими апостолами. Це не означає, що вони були головними в громаді апостолів або шановані більше за інших. Главою апостольської громади, так само як і всієї Церкви, є Ісус Христос, а всі апостоли в однаковій мірі – Його служителі.

— ХГ —

ЄБРР ПРО СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

Слухаючи сотень новоспечених «спеціалістів», які роблять вигляд наймудріших в питаннях, що торкаються політичної та економічної ситуації в Україні, людині легко втратити розуміння суті. Пропонуємо увазі Шановних Читачів фрагмент звіту про ситуацію в Україні п. Суми Чакрабарті, який є президентом Європейського Банку Реконструкції і Розвитку (ЄБРР). Банк був заснований 25 років тому для сприяння переходу до ринкової економіки та підтримки приватних та підприємницьких ініціатив у Центральній та Східній Європі і вклав чимало грошей в українську економіку. Його акціонерами є 64 країни світу. Звіт було зачитано 9 червня в Торонто. Ось вибрані нами фрагменти.

1. З початку 2014 року національна валюта втратила дві третини своєї вартості. Спостерігається значний дефіцит зовнішнього фінансування. Банківський сектор є особливо

вразливим до макроекономічної нестабільності. Військовий конфлікт на сході країни є політичною та гуманітарною трагедією.

2. Не дивно, що за прогнозами ЄБРР,

цього року ВВП України скоротиться на 7,5 відсотків. Ще похмуріший прогноз, порівняно з тим, який ми зробили у січні.

Продовження на 7 стор. ►

Колишній греко-католицький храм Різдва Богородиці в Холмі, нині костел

Чи в Холмі археологи справді знайшли останки одного з синів князя Данила Романовича Галицького? Про це пишемо на стор. 5

ПРО ДВОХ, ЯКІ ЗМІНИЛИ ОБЛИЧЧЯ СВІТУ

▼ **Продовження. Початок на 1 стор.**

Після зішестя Святого Духа в день П'ятидесятниці Петро своєю гарячою проповіддю звертає до нової віри кілька тисяч слухачів. Дванадцять глав у книзі Діянн святих апостолів розповідають про його подальшу проповідницьку місіонерську діяльність. За свідченням Церкви, сила його проповіді була така, що зцілювала безнадійно хворих і навіть воскрешала померлих. Згідно з переказами, апостол Марко написав своє Євангеліє для римських християн зі слів апостола Петра.

Коли Петро прибув до Риму, 29 червня 67 року за наказом Нерона, він був розіп'ятий донизу головою. Над його могилою був зведений ватиканський Собор Святого Петра.

ПАВЛО

Апостола Павла часто також називають апостолом язичників. Його життя абсолютно не схоже на життя св. Петра. Він не входив до числа 12 апостолів, він ніколи не зустрічався з Ісусом Христом в Його земному житті. На-

родився Павло (точніше Савл або Шауль, як звучало його іудейське ім'я) в місті Тарс, в сім'ї фарисеїв, і з дитинства сприймав традиції фарисейського благочестя. Від батька він успадкував римське громадянство, що було великою рідкістю – римським громадянством з притаманними цьому статусу привілеями могли похвалитися тільки найвпливовіші з іудеїв. Є підстави вважати, що велика сім'я Павла контролювала торгівлю тканинами в містах всього східного узбережжя Середземного моря.

Цілком імовірно, що замолу Павло готувався стати рабином. Він отримав блискучу освіту, вільно говорив кількома мовами, і навчався риторики та ораторської майстерності, вивчав римське та елліністичне мистецтво, літературу, філософію. Він брав активну і дуже дієву участь у гоніннях на християн, в тому числі брав участь у побитті камінням першомученика Стефана.

Життя Павла раптово і різко міняється всього за одну хвилину.

Одного разу він вирушає до Дамаску з метою викоринити там «ересь учнів Христа». Але по дорозі з ним трапляється диво. У Діянн святих апостолів про це розповідається так: «А коли він ішов й наближався до Дамаску, то ось нагло осяяло світло із неба його, а він повалився на землю, і голос почув, що йому говорив: Савле, Савле, чому ти Мене переслідуєш? А він запитав: Хто Ти, Пане? А Той: Я Ісус, що Його переслідуєш ти. Трудно тобі бити ногою колючку! А він, затрусившись та налякавшись, каже: Чого, Господи, хочеш, щоб я вчинив? А до нього Господь: Уставай, та до міста подайся, а там тобі скажуть, що маєш робити!» (Діян. IX: 3–9).

Після прибуття в Дамаск Павло приймає хрещення.

Спочатку становище Павла було дуже складним. Його переслідують іудеї, з якими він порвав, і не приймають християни, які не можуть забути його участі в гоніннях. Однак через деякий час, заручившись підтримкою апостола Петра і дружбою Марка і Варнави, Павлу вдається досягти примирення з громадою християн.

У наступні роки Павло займається проповіддю поза межами Іудеї –

в Сирії та Кілікії, на Балканах і в Італії. Послання Павла окремим людям і численним громадам стають основою християнського богослов'я. Апостольське служіння Павла надзвичайно величне. Пристрасну і щиросердну проповідь Петра він доповнює інтелектуальним змістом, а відоме спочатку тільки юдеям вчення Христа робить надбанням усіх народів Римської Імперії. Нерідко його називають «обраним апостолом Бога».

За поширення віри Христової Павло був страчений в Римі в часи правління Нерона. Оскільки він був римським громадянином, розіп'яти або стратити іншим ганебним способом його було не можна, тому йому відскли голову. На місці його поховання нині височіє одна з чотирьох великих патріарших базилік Риму, Сан-Паоло-фуорі-ле-Мура.

ШАНУВАННЯ

Апостолів Петра і Павла Церква шанує однаково – одного за пристрасність і наполегливість, іншого – за світлу мудрість. На іконі апостоли постають наділеними глибокою людяністю. Це двоє мудреців, осіяних Божественною любов'ю.

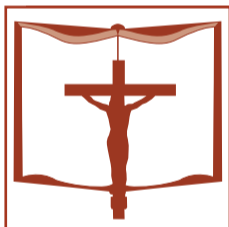
«Оранта»

У Священному Писанні ми читаємо, що людина була сотворена на образ і подобу Богу. «Отримавши здатність бачити світло сотворене, вона отримала здатність сповнитися світлом несотвореним, бути носієм Бога. Проповідуючи тут Святе Євангеліє, Христос хоче запалити світильник не лише на престолі, а й світильник віри в Бога в душі кожного з вас. І тоді, будучи просвіченим Його словом, ми стаємо посланими. Кожен з нас, хто вірить у Бога, – є покликаний поділитися своєю вірою з іншими, просвітити тих, які сьогодні, можливо, не мають світла, дати надію безнадійним».

Патріарх Святослав під час освячення каплиці Покрови Пречистої Діви Марії в Черкасах

— ХГ —

Важкі питання віри

ПРОЙТИ КРІЗЬ ВОРОТА – МАЛО

Ворота, через які можна отримати «відпущення гріхів», розташовані не у Ватикані, – тобто, звичайно, і у Ватикані теж, – але їх насправді набагато більше, всюди. Ці ворота – Таїнство Примирення, в якому особа, котра тяжко згрішила, отримує прощення і примиряється з Богом і з Його Церквою за посередництвом священника.

Що стосується Святих Воріт, які відкриваються під час Ювілейного Року, то проходження через них зовсім не призведе до відпущення гріхів, в яких слід каятися на Сповіді. На жаль, некомпетентні ЗМІ, повідомляючи про майбутній Ювілей Милосердя, часто використовують термін «відпущення гріхів», не розуміючи, про що йдеться, і вводять в оману людей, які не дуже знайомі з навчанням Церкви. Дехто думає, що достатньо пройти через Святі Врата, щоб отримати відпущення гріхів. Але для відпущення гріхів необхідно приступити до Сповіді, а проходження через Святі Врата дарує індульгенцію, тобто прощення тимчасової кари за вже висповідані гріхи (ця кара полягає в очищенні душі як впродовж земного життя, так і після смерті – в чистилищі).

У буллі проголошення Ювілею Милосердя папа Франциск пише про це так: «У той час як ми сприймаємо силу благодаті, що перемінює нас, ми відчуваємо також силу гріха, який ставить нас в певні умови. Незважаючи на прощення, в нашому житті ми носимо протиріччя, наслідки наших гріхів. У Таїнстві Примирення Бог прощає гріхи, і вони справді стираються. Але все ж негативний слід від нашої поведінки і від наших думок залишається. Однак милосердя Бога сильніше

Коли наступного разу відкриють ворота у Ватикані, пройшовши через які можна отримати «відпущення гріхів»?

і по відношенню до них. Воно стає поблажливістю (індульгенцією) Отця, Котрий через Наречену Христову приходить до вибаченого грішника і звільняє його від всякого залишку наслідків гріха, роблячи його здатним діяти з любов'ю і зростати в любові, а не впасти знову в гріх».

Умови для отримання індульгенції – це Сповідь, Причастя, молитва в намірі Святішого Отця і сповідання віри, а також інші благочестиві дії, пов'язані з певними днями чи подіями, серед яких, наприклад, паломництва чи ювілейні роки. Для отримання індульгенції необхідним також є відречення від всякої схильності навіть до повсякденного гріха. Індульгенцію можна отримати для себе або для покійного.

Ювілейний Рік Милосердя почнеться 8 грудня цього року відкриттям Святих Воріт Базиліки Святого Петра. Святіший Отець в буллі «Misericordiae vultus» ухвалив, що в третю неділю Великого Посту будуть відкриті також Святі Врата в катедральному соборі Риму – Латеранській базиліці, а потім і в інших папських базиліках. В цю ж неділю в кожній помісній Церкві, а саме в катедральних соборах усього світу, в конкатедральних соборах чи в інших значущих храмах будуть також відкриті Святі Врата Милосердя. За вибором ординарія, ці двері можуть бути відкриті також у святинищах.

Таким чином, Ювілей Милосердя буде переживатися в єпархіях усього світу так само інтенсивно, як і в Римі і у Ватикані, і проходження через будь-які з цих Святих воріт буде пов'язано з отриманням ювілейної індульгенції. **Продовження на 3 стор. ▶**

ПРОЙТИ КРИЗЬ ВОРОТА – МАЛО

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

можемо отримати загальну індульгенцію для себе або для покійних близьких, пройшовши через Святі Врата, які спеціально відкриваються в Ювілейний Рік.

Святі Врата у Ватиканській базиліці будуть відкриті з 8 грудня 2015 р. по 20 листопада 2016 року, і пройшовши через них, можна буде отримати загальну індульгенцію, тобто відпущення тимчасової кари за гріхи, які були відпущені нам у Таїнстві Сповіді.

Радіо Ватикан

Думи мої...

ПРО РОСІЮ

Країна пропадає. Гине велика нація з важкою і незвичайною долею. А ми все підтакуємо та підловлюємо, зуби скалимо... Вона сама гине, їй ніхто не заважає жити. Просто так мабуть треба. Десь там, в гірських височинах, прийнято таке рішення – побув серед народів цей народ – і досить. Ось – до етрусків та фінікійців йдіть, туди, в історію...

І включився механізм самоликвідації. Все, що від цієї нації вимагав Творець – вона, мабуть, вже виконала... І нема чого тут тепер місце займати: бач як розперло, скільки суші зайняла... Зробив діло – гуляй на...

Тут би помовчати. Шапку в руці пом'яти. Нічого тут вже не напишеш. Все сказано. Реквієм. А потім – тиша...

Альфред Кох, колишній віце-прем'єр в уряді Росії (з Фейсбуку)

ХГ)

НІКОЛИ НІКОГО НЕ ОБМАНЮЙТЕ!

Бо як би не намагався хтось приховати правду, про неї все одно колись дізнаються! І до того ж станеться це, як правило, в найбільш невідповідний момент. Брехня є своєрідним наркотиком: спочатку маленька неточність чи підтасування, а потім історія закручується і поглинає людину. Вона перестає жити реальними і правдивими подіями, а мусить діяти згідно зі своєю брехливою історією. Збрехавши один раз, стаєш заручником неправди!

Від брехні застерігає книга Сираха Старого Завіту: «Не куй ложі на брата свого, а й другові не куй такого. Не бреші ніякою брехнею: нічого доброго з того не вийде» (7, 12–13).

Євангеліст Іван про брехню говорить дуже чітко: «А Ісус їм: Був би Бог ваш Отець, любили б ви мене, бо я вийшов від Бога і прийшов: не від себе самого прийшов, а він послав мене. Чого ж не розумієте, що я кажу? Бо слова мого ви слухати неспроможні. Диявол вам батьком, тож волите за волею батька вашого чинити. А був він душогубець від початку, і правди він не тримався, бо правди нема в ньому. Коли говорить брехню, зо свого говорить, бо він брехун і батько лжі» (Йо: 8; 42–44).

Батьком брехні є диявол, тому кожного разу коли людина бреше, вона бере своєрідний кредит. Але біс, на відміну від Христа, ніколи не робить людині добра і нічого просто так не дає. Потім за всі побрехеньки доводиться розплачуватися дуже дорого: повагою оточення, дружніми стосунками, шлюбом і, навіть, спасінням душі.

Викривляючи і підлаштовуючи факти для своєї користі, не можна отримати щось добре. Бо те, що не здобує чесним і важким шляхом, ніколи не буде цінуватися перш за все самою людиною. Так, можна

Sally Mann, «Без озаглавлення» (фрагмент), 2012 р.

обманути своїх ближніх, але аж ніяк не Бога! Приступаючи до тайни Сповіді, не можемо брехати священику, бо тоді сповідь вже не є сповіддю. І як би соромно чи страшно не було, варто пам'ятати, що Господь не відкидає найбільшого грішника, але відкидає брехуна, який хоче виправдати себе і не кається у вчиненому. А щодо Євхаристії, то німецький кардинал Фавльгабер відзначав: «Язык, на якому спочиває Христос у Св. Причасті, не сміє бути заплямлений брехнею».

Бо якою б не була правда гіркою і нестерпною, вона все ж є правдою і визволяє людину. Вона повертає її до реальності і допомагає адекватно оцінювати ситуацію. Зрештою Ісус каже: «Я дорога, і правда, і життя» (Йо: 14; 6). Той, хто хоче бути Дитиною Божою, не може

служити двом панам, а мусить вибрати, яким шляхом ступати. Не буває великої чи малої неправди, бо брехня є брехня.

«Тихий» гріх входить у життя повільно і швидко стає звичкою. Брехня притуплює відчуття грішності в житті та відвертає увагу від добрих чеснот. Тому, усвідомивши неправду, варто швидко і щиро «ліпити побиті горщики», говорячи правду, бо може бути запізно.

Св. Василій Великий осуджує всякий вид брехні чи наклепу: «Наклеп – це дитина ненависті, делікатна, але погана недуга. Це скрита невідчутна п'явка, що тратить і висушує кров любові...».

Можна ще довго і багато наводити прикладів, та висновок є один: ніколи і нікому не брешіть.

Марічка Тракало, джерело: umh.org.ua

ЕКОЛОГІЧНА ЕНЦИКЛІКА ПАПИ

У Ватикані відбулась офіційна презентація першої в історії Церкви екологічної енцикліки. «Laudato si'» – «Будь прославлений» – присвячена темі збереження творіння. «Який світ прагнемо передати тим, які прийдуть після нас? Це питання не стосується лише навколишнього середовища, ізольованого в собі, тому що не можна ставити

це запитання частково», а це спонукає запитувати себе про сенс існування та про цінності, на яких ґрунтується суспільне життя: «З якою метою ми прийшли на цей світ? Для чого працюємо і боремося?». «Якщо не ставитимемо цих основоположних питань, – зазначає Папа, – не думаю, що наші екологічні турботи зможуть досягти важливих наслідків». Назва енцикліки походить із слів святого Франциска «Славен будь, о мій Господи», який у «Пісні створіння» пригадує, що земля, наш спільний дім, «є також, немовби, сестрою, з якою поділяємо існування, і немовби прекрасною матір'ю, яка приймає нас у свої обійми». Ми самі «є землею. Наше тіло складається з елементів планети, її повітря підтримує наше дихання, а її вода підтримує наше життя та відновлює сили». (Радіо Ватикан)

УПЦ КП ТА УАПЦ

УПЦ КП та УАПЦ готують об'єднавчий собор. Комісія пропонує провести зібрання 14 жовтня, повідомив архієпископ Чернігівський і Ніжинський Київського Патріархату Євстратій (Зоря). «Наша пропозиція, що об'єднана Церква буде носити назву «Українська Православна Церква Київський Патріархат». Назва «Українська Автокефальна Православна Церква» буде використовуватися як друга офіційна назва». (УНІАН)

УКРАЇНА: РОСІЯ – ОКУПАНТ

В офіційному зверненні до Ради Європи про призупинення виконання низки статей Європейської Конвенції з Прав Людини Україна вперше документально визнала на міжнародному рівні окупацію «зони АТО» Росією. «З огляду на агресію Російської Федерації проти України, яка відбувалася за участі регулярних (підрозділів) Збройних Сил РФ та незаконних збройних формувань, які спрямовуються, керуються та фінансуються Російською Федерацією, проводиться антитерористична операція... Російська Федерація, яка насправді окупувала певні території Донецької та Луганської областей та здійснює управління ними, є повністю відповідальною за повагу та захист прав людини на цих територіях відповідно до міжнародного права», – йдеться в заяві. Раніше Київ неодноразово заявляв, що Крим та Севастополь є територією, тимчасово окупованою РФ в результаті збройної агресії Росії проти України. У листі за підписом глави МЗС П. Клімкіна підкреслюється, що цей статус мають також окремі території Луганської та Донецької областей. (Укрінформ)

МАЛАЙЗІЙСЬКИЙ BOEING

Лондонське бюро адвокатів McCue&Partners, яке раніше займалось підготовкою позову проти лівійського лідера М. Каддафі, відправило в Україну групу спеціалістів, які займуться підготовкою колективного позову проти президента Росії В. Путіна. Позивачами виступлять родичі пасажирів збитого над Донбасом літака малайзійських авіаліній Boeing 777, вони стверджують, що глава російської держави є безпосереднім винуватцем авіакатастрофи, що призвела до смерті сотень людей. Починається процес світового масштабу, а найголовніше, що цей процес тривалий, який деморалізує Росію. (Павло Нусс, з Фейсбуку)

РОСІЯ, САНКЦІЇ

ЄС продовжив санкції проти Росії ще на півроку – до 31 січня 2016 року. «Допоки мінський мирний план не буде реалізовано, доти не можуть бути скасовані чи послаблені торгівельні та інвестиційні обмеження щодо Росії», – вирішили міністри закордонних справ ЄС. («Збруч»)

Рік Митрополита Андрія Шептицького

АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНИ

Сьогодні, як ніколи раніше, Україна стоїть перед історичним викликом зберегти свою ідентичність і приналежність до великої «старої» європейської родини, яка поділяє загальнолюдські фундаментальні принципи свободи, міжнародного рівноправ'я, в центрі якого завжди є людина. А для цього необхідна поява непересічної особистості, людини, яка своїми діями спонукала б суспільство до об'єднання як на релігійному так і на політичному рівнях, і в той же час не представляла якийсь певний клас чи групу, а усі його прошарки.

Українське суспільство споконвіків жило ідеєю збереження самобутності та державності. У 1991 році ці прагнення дали свої плоди, але, на жаль, політична, економічна і соціальна кон'юнктура не дозволили у повній мірі здійснити ці ідеї. Наприкінці 2013 року українці висловили своє незадоволення тим фактом, що їхнє майбутнє опинилося під загрозою бути розколотим старою тоталітарною системою.

Без сумніву, для українців завше визначним фактором об'єднання навколо ідеї була і є Церква – гарант свободи та гідності. І це усвідомлювали апологети тоталітаризму, які намагалися маніпулювати через неї народом, використовуючи у власних цілях довіру та сентиментальність українців. Через цей фактор у душі та голови людей і було вкладено хибну думку про ідентичну та релігійну тотожність з російським народом та Церквою. Сьогодні наше суспільство прозріло, впізнаючи в уособленні УПЦ МП інструмент політичної

Москви. Це ми можемо довести, аналізуючи публічну діяльність УПЦ МП. Власне, саме російська Церква устами «священнослужителів» стала нав'язувати «малоросам» ідеї «рускаво міра», аби будувати якусь «новоросію» на сході України – народ без історичного минулого, а значить – і без майбутнього.

Нація, яка прозріла і усвідомила всю небезпеку цього підступного плану, дала йому об'єктивну оцінку своїми діями, чітко сказала сама собі, що надалі так продовжуватися не може, і що вона сама для свого збереження повинна сприяти утворенню єдиної помісної соборної проукраїнської Церкви, яка була б в сопричасті з Константинопольським та Римським Престолами і відстоювала духовні та національні інтереси українців. Але для здійснення цієї великої ідеї мусить відбутися її внутрішнє очищення, зняття масок, т.зв. «АТО» на церковному рівні, щоб спонукати ієрархів, священнослужителів та вірних до покаяння, навернення та відкинення назавжди «кесаревого» заради церковної Єдності, без якої немислиме наше майбутнє.

На мою думку, це може відбутися завдяки обдуманому свідомому прагненню вірних, які відчувають на собі відповідальність за відродження та збереження єдності нації, і саме вони – віряни, стануть поштовхом до переосмислення та об'єднання заради цієї великої мети.

Чому саме в Україні Церква може і має бути гарантом об'єднання всіх прошарків нації? Якщо заглянемо у наше минуле, то зауважимо, що завжди різні політичні рухи ста-

вили собі за ціль руйнувати або деформувати свідомість нашого народу, що відбувається дотепер, і саме тому Церква, яка є берегинею моралі, може оздоровити націю, підняти її до втраченого рівня, не маючи при цьому прихованого змісту, адже центром навчання і проповідання є Христос, а не чийсь власні політичні інтереси.

Не можемо стверджувати, бо не маємо на це права, що це відродження нації є теперішнім явищем. Адже в історії нашого народу були постаті, які своєю діяльністю прагнули звершити дану ціль. Для прикладу візьмімо постать митрополита Андрія Шептицького, який

був ієрархом УГКЦ у найбуремніший час нашої з вами історії (1900–1944 рр.). Цей архієрей у своїх пастирських посланнях (а їх нараховується близько двох тисяч), і у повсякденній діяльності торкався тематики різного рівня. Так для прикладу, у посланнях відстежуємо питання будови здорової, свідомої християнської родини, виховання молоді у духовному, інтелектуальному та патріотичному дусі, соціальний захист найбільш опущеного прошарку населення, а також проблеми інтелігенції – церковної та світської. І головною метою його праці було формування єдиного духу народу для утвердження

нації як єдиної «держави», центральною точкою єднання якої є Бог, моральність та висока інтелектуальна позиція на світовій арені.

Вдумливо вчитуючись у послання цього великого архієпископа, відчуємо, наскільки сильно він отожднював себе з народом: бідним, обкраденим, обдурюваним та терплячим, але не позбавленим надії. Адже листи Пастиря просочені надією на те, що життя українців можна змінити на краще завдяки постійній праці та об'єднанню навколо єдиної Ідеї та Мети.

Єдність та підняття нації Андрей Шептицький розумів як спільну працю усіх без винятку її верств для відродження національного духу (учитель у школі, лікар у лікарні, батьки у родині, священник у громаді, політик у політиці). І тепер, споглядаючи сучасний стан нашого народу, поставмо собі запитання: чи не потребуємо ми, і чи не полягає справа відродження нашої держави у зціленні усіх тих прошарків і рівнів населення, на яких так наголошував Митрополит? Чи не є актуальним для нас наново відкрити для себе та переосмислити навчання Митрополита, щоби знайти той ключ, яким ми могли б відкрити двері до світлого майбутнього, яке по суті є у наших руках? Адже послання Митрополита є універсальним і для сьогодення. Ми не можемо сказати, що такі поняття як справедливість, чесність, ревність, посвята, діалог, любов та повага до ближнього, прощення є те, що проминає. Навпаки, це ідеали та цінності, котрі ніколи не підлягатимуть девальвації чи інфляції. Вони є ознакою цивілізованого народу та запорукою його нормального, здорового розвитку.

Для «ХГ» о. Августин Баб'як (Італія)

Папи миру

КАРИБСЬКА КРИЗА (3)

СПАДЩИНА ІВАНА ХХІІІ, ІВАНА ПАВЛА ІІ ТА ПАПА ФРАНЦИСК

Коли в жовтні 1962 року увесь світ, затамувавши подих, відчував загрозу ядерної війни через Карибську Кризу, що була вершиною міжнародного напруження під час холодної війни, тоді пролунав голос папи Івана ХХІІІ, який відчув необхідність особистої участі в переговорах. Проти важких озброєнь світових потуг виступив мо-

ральний і духовний авторитет 80-річного Римського Папи. 25 жовтня 1962 року перед мікрофонами Ватиканського Радіо святий Іван ХХІІІ звернувся «до всіх людей доброї волі» з посланням французькою мовою, яке кілька годин перед тим Кеннеді та Хрущов отримали дипломатичними шляхами...

«Мир! Мир! Сьогодні ми

повторюємо цей палкий заклик і просимо Глави Держави не залишатися глухими до цього волення людства. Нехай вони зроблять все, що в їхніх силах: таким чином збережемо світ від жахів війни, страхітливих наслідків якої ніхто не може передбачити. Нехай не припиняються переговори. Так, ця чесна і відкри-

та готовність має величезну цінність свідчення для кожного сумління та перед обличчям історії. Підтримувати, сприяти їм та приймати переговори на кожному рівні та в кожному часі є виміром мудрості та розсудливості, що притягає благословення неба і землі», – підкреслив святий Іван ХХІІІ.

Історики зазначають, що саме Кеннеді, через напівофіційні канали (адже повноцінні дипломатичні стосунки між США та Святим Престолом було встановлено щойно 1984 року), звернувся до папи Ронкалі з проханням посередництва між Білим Домом та Кремлем.

Продовження на 5 стор. ►

КАРИБСЬКА КРИЗА

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Він вважав, що це зможе розблокувати ситуацію. Папа, у свою чергу, відчував відповідальність та необхідність втрутитися, і вирішив діяти через радіозвернення, прилюдний заклик до миру. І це дало результати...

Папа також надіслав до Хрущова листа, який виявився дієвим саме тому, що не мав політичного характеру. Іван XXIII звертався до советського лідера немов

брат, адже обоє походили із селянської родини. «Якщо матимете відвагу, – писав він, – відкликати кораблі, що перевозять ракети, то цим доведете свою любов ближнього не лише до своєї країни, але й до всього людського роду. Тоді увійдете в історію, як один із піонерів революції цінностей, що ґрунтується на любові».

В період найбільшого загострення Карибської Кризи,

згадане радіозвернення Івана XXIII викликало сприйняття кожної із зацікавлених сторін, даючи вирішальний поштовх до її подолання. Хрущов, насправді, шукав шляхів до відступу, і слова Папи дали йому змогу зберегти обличчя, поставши перед світом в образі миротворця. Наступного дня радіозвернення Папи було опубліковане у головних міжнародних газетах. Також і «Правда» опублікувала його на першій сторінці, помістивши фото Івана XXIII. Внаслідок його закликів гору взяла дипломатія, і переговори між ворогуючими блока-

ми досягли подолання кризи.

Важливість цього кроку Глави Католицької Церкви у подоланні Карибської Кризи залишалася невідомою історіографії аж до відкриття советських архівів у 2000 році. У біографії Івана XXIII, авторства Марка Ронкалі, російський політолог і релігієзнавець Анатолій Красіков свідчить: «Без сумніву, дивним залишається той факт, що в т.зв. католицьких країнах не вдалося знайти слідів офіційної позитивної реакції на папський заклик до миру, натомість атеїст Хрущов ні на мить

не зволікав, щоб подякувати Папі й підкреслити його першочергову роль у подоланні цієї кризи, яка була привела світ на край прірви».

У дійсності, 15 грудня 1962 року, до Ватикану надійшла подячна листівка від советського лідера. «Його Святості Папі Іванові XXIII. З нагоди святих різдвяних свят прошу Вас прийняти привітання від чоловіка, який бажає Вам здоров'я та сил для Вашого постійного змагання за мир, щастя і благополуччя», – писав Хрущов...

Радіо Ватикан

ХГ)

ЗНАЙДЕНО МОГИЛУ СИНА ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО?

«Археологи шукали князя Данила Галицького, а знайшли його сина», – сенсаційно повідомив люблінський «Dziennik Wschodni». Новина розлетілася миттєво – нарешті розкопки у Холмі, які тривають з весни 2013 року, наблизилися до сподіваного результату. Але чи так це є насправді? Львівські археологи твердять, що таке припущення наразі є дуже довільним.

«Науковці відкрили таємничий саркофаг під дольвою в базиліці Пресвятої Богородиці в Холмі. Багато що вказує на те, що в ньому був похований один із синів князя Данила з XIII століття – Роман або Шварно. Біля кістяка знайшли позолочений дзвіночок, який досі дзвонить. Мурований з цегли саркофаг був допасований до зросту небіжчика. Має форму човна. Знайдені в ньому людські останки дослідять польські й українські антропологи. Але науковці вже нині припускають, що вони належать одному зі синів князя Данила Романовича, який в XIII столітті збудував у цьому місці кафедральну церкву», – пише «Dziennik».

Коротко про передісторію останніх подій. Проект має офіційну назву «Пошук, ідентифікація та наукове вивчення найстарішого храму Різдва Богородиці, побудованого в Холмі королем Данилом Галицьким». Почався він навесні 2013 року й розрахований до 2018-го. Археологічні дослідження тривають під підлогою нині римо-католицького (а колись греко-католицького) храму Різдва Богородиці в Холмі, спорудженого в середині XVIII століття архітектором Павлом Фонтаною на місці Богородичної

Місце розкопок. С-на: «Dziennik Wschodni»

катедри, збудованої за 500 років до того самим Данилом Романовичем. Хоча, якщо бути дуже точним, це не зовсім так – храм Данила був за площею вдвічі меншим за храм Фонтани, і фундаменти Данилової катедри повністю вписані в периметр Фонтанової.

Визначити точні межі стародавньої церкви – це було для археологів і архітекторів головним завданням. Але оскільки для цього треба інтенсивно копати землю під існуючим храмом, то ці роботи поєдналися з пошуками тлінних останків короля Данила й решти монаршої родини.

Архітектор-археолог Юрій Лукомський уже третій рік курує проект на місці розкопок

з українського боку. Йому слово.

Юрій Лукомський: Поховання були виявлені в основному в центральній наві теперішньої святині. Це є таке місце, де нас не допускали в попередні роки, оскільки центральна нава була завжди місцем, де відбуваються шлюби або якісь церемонії. В цьому році вже була можливість закласти розкоп у тому місці, де намагалися його зробити в попередні роки, але не вдалося.

Ще в 2013 році викопали цей так званий саркофаг – не монолітний, а споруджений із цегли. Ми зачепили його тільки кутик, але, оскільки подальша його частина була пов'язана з цим центральним простором, ми не мали можливості його до-

слідити вчасно. Тому в цьому році ми прийняли рішення його все-таки дослідити, і це відбулося. Це відбулося вже наприкінці місяця, бо це є досить складна робота. Хоча ми працювали дуже інтенсивно, але, все одно, там настільки багато нашарувань, і це є глибина 2 метри 80 сантиметрів. Уявіть собі, що поховань там в 5–6 «поверхів» (якщо так можна сказати). Бо це були різночасові поховання – від пізніших часів до раніших часів. Тобто, на останньому етапі, вже в самому кінці вдалося дослідити цей саркофаг. У нас традиція хоронити врівень з підлогою, так, щоби віко саркофагу було або нижче від підлоги, або десь близько до рівня підлоги. В цьому саркофазі було дійсно знайдено похованого молодого чоловіка, 25–30-річного віку. Ну, і було виявлено цей гудзичок, бубонець, з калаталом посередині.

► Гудзичок? Це був гудзичок?

Ю. Лукомський: Їх застосовували і як гудзики, їх застосовували як дзвіночки у якихось ритуальних діях.

► На одязі їх носили?

Ю. Лукомський: Вони зустрічаються як на одязі, так, скажімо, на кінській упряжі... Могли використовуватись у якихось ритуалах. Не можна однозначно сказати, що це дзвіночок. Не можна однозначно сказати, що це гудзик. Воно було таке поліфункціональне. Але ця знахідка може датуватись цілком вузько XIII-XIV століттям. На тій підставі було висловлено припущення, що тут може бути похована непересічна особа і що це може бути за віком, найправдоподібніше, син Данила Романовича – Роман.

► 25-річний?

Ю. Лукомський: 25–30 років. Менш імовірно, що це міг бути Шварно, бо Шварно начебто помер трошки старшим. Але теж може бути і Шварно.

► Але, в принципі, це таке дуже довільне припущення?

Ю. Лукомський: Дуже довільне припущення. Це є припущення, яке базується на оцих тільки кількох критеріях, які я щойно сказав. Це найраніше поховання з комплексу всіх поховань, які ми там знаємо. Це є непересічно виконаний саркофаг. Це один артефакт, який говорить про те, що може бути пов'язане з княжою добою, з княжим похованням.

► Скільки за весь час розкопок знайдено людських решток XIII-XIV століття?

Ю. Лукомський: Десь близько десяти. Археологи розкривають поховання, а досліджують поховання антропологи. Антропологи взяли ці кістяки до Любліна. Там працює антрополог, дуже відомий у Польщі – пані Ванда Козак-Зихман (а з нашого боку – антрополог Ольга Мінейко). Треба дочекатись їхніх висновків.

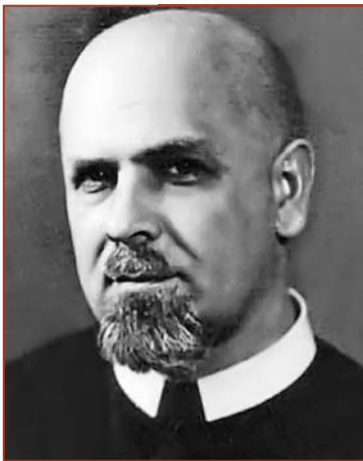
► У вас є там декілька місць, де є підозра, що там є саркофаги, так?

Ю. Лукомський: Так, звичайно.

► Скільки таких є місць? Одне точно є?

Ю. Лукомський: Я вважаю, що є. Мені здається, що я його навіть бачив. Бачив його частинку. Але якщо говорити про ще якісь перспективи, то там ще є. За площею там поміщається біля п'яти таких саркофагів. Ми зараз бачимо склепи XVI-XVII століття, у яких поховані теж визначні особи. Але вони є на рівні, допустимо, два метри. А наш саркофаг був знайдений на рівні 2,40 метрів (і заглиблення до 2,80 м). Тобто, цілком не виключено, що цей поховальний склеп XVII століття може «сідати» на саркофаг XIII століття. Зверху. Тому не виключена можливість такого, що під тим склепом XVII століття можна сподіватися на виявлення поховання XIII століття.

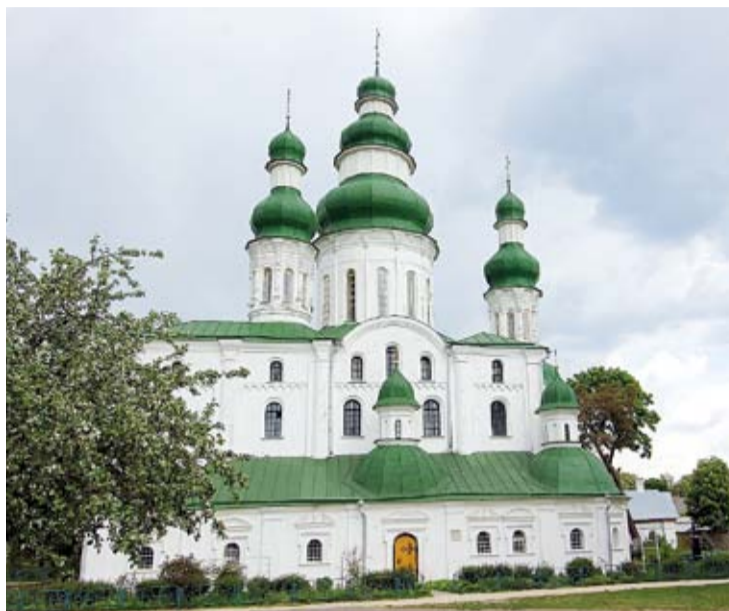
Андрій Квятковський, «Збруч»

З літопису християнської України

МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ –
ІЗЯСЛАВИЧІ Й МОНОМАХОВИЧІ

Елецький Успенський монастир, Чернігів. Стародавні монастирі і старовинні храми, у тому числі домонгольського часу – одна з головних причин, чому щорічно Чернігів відвідує безліч туристів. Про це місто говорять так: «з висоти храмів у Чернігові на нас дивиться вся давньоруська історія». Це місто – багатує з точки зору релігійної архітектури різних стилів і часів, у тому числі і Київської Русі. І одним з підтверджень тому є Успенський Собор XII ст., який дійшов до наших днів майже без втрат і змін. Під час вторгнення монголо-татарів собор і весь монастир серйозно постраждали. Перше відновлення відбулося тільки в кінці XV століття. У 1612 році його знову частково зруйнували вже поляки, але в другій половині XVII ст. почався новий період його розквіту. Текст: thecity.com.ua; С-на: Explorer

Після повороту Ярополка-Петра Ізяславича з Риму з королівською короною та інтервенцією папи Григорія VII у Болеслава II Польського, Ізяслав вивед, мабуть, й інтервенцію німецького короля Генріха в свою користь. Справді, літопис Нестора під 1075-им роком відношує побут якогось німецького посольства в Києві, на дворі Святослава Ярославича, який багатством і гостинністю хотів зробити позитивне враження на німецьких послів Генріха. Однак те посольство не мало якихсь конкретних наслідків, головне, коли в провіді посольства станув свояк Святослава, тріський препозит – Бурггард. Більше того: наступного року стрічаємо в літописі нову записку, що Всеволод і Святослав, тобто молодші Ярославичі й узурпатори Київського стола, давали якусь допомогу полякам проти чехів, тобто конкретно проти Німеччини. Які були висліди тієї допомоги – не знаємо. Можливо, що така інтервенція тільки скріпила позицію Ізяслава на Заході, зокрема, коли Болеслав Польський погодився з Ізяславом та приступив до спільної акції заради відзисання Київського стола для Ізяслава.

Справу значно полегшила смерть Святослава в дні 27 грудня 1076-го року. На його місце засів більше уступливий Всеволод. Тому, коли навесні 1077-го року Ізяслав появився на Волині з польською допомогою, то Всеволод вийшов щоправда проти нього з військом, однак приступив до переговорів і відступив Ізяславу його Київський княжий стіл. При цій нагоді в окремих Землях-уділах прийшло до нової реорганізації влади, на якій найгірше вийшли Святославичі, які згодом стали центром неспокою та міжусобиць у Київській Державі впродовж 20 наступних літ.

А тим часом поволі занепадали Ізяславичі, а зростали в силу Мономаховичі, і з тим уся політика, включно з церковною, переходила поступову зміну орієнтації – з Заходу на Схід, від Ізяславичів до Мономаховичів.

Цікаво, а то й потрібно, приглянутися, як відходив з політичної арени рід Ізяслава, короля України.

Смерть Ізяслава I. Третє володіння Ізяслава в Києві тривало дуже коротко: всього один рік. Всеволод, уступивши з Києва перед Ізяславом, з свого родового Переяслава почав посягати по Чернігів, ввійшовши в затулну боротьбу з Святославичами, які для своєї оборони закликали на допомогу половців. Святославичі перемогли й розбили військо Всеволода й визволили батьківський стіл в Чернігові. Всеволод, в свою чергу, відкликався до великого київського князя – Ізяслава, щодо поведінки Святославичів, які, як відношує літописець, «багато лиха вчинили землі руській, проливаючи кров християнську, а тієї крові вимагатиме Господь з руки їх та й питатиметься їх за погіблі душі християнські». Серед цього нового лихоліття виходить на яв справді глибоко християнська поведінка Ізяслава, який на нараді в Києві такими словами християнського братолюб'я потішає розгромленого Всеволода: «Брате! Не тужи. Чи не бачиш, скільки то всякого сталося зо мною? Чи ж, найперше, не прогнали мене та не розграбили мого майна? І згодом, яку то ще провину вчинив я? І чи не був я прогнаний вами, моїми братами? Чи не блукав я ограблений по чужих краях, хоч і не вчинив я нічого злого? А сьогодні, брате, не сумуймо! Якщо бути нам в Руській Землі – то обом; якщо ж треба буде нам її залишити – то обом. Я свою голову за тебе наложу».

І це не були пусті слова

дипломатії. Несповна сто літ після того, як поширилося в Київській Державі Христове вчення про братолюб'я і мир, воно не пішло марно, і діяло навіть у розгарі політичної боротьби за владу. Ізяслав дав великодушно допомогу Всеволодові, молодшому братові, і, сповняючи Господнє слово про найбільший доказ любови, поклав своє життя на Ніжатиній ниві біля Чернігова, дня 3 жовтня 1078-го року.

Для ілюстрації глибших причин зовнішніх політичних подій, можна й треба тут процитувати слова літописця над поляглим у бою Ізяславом. З них виходить на яв, що потрібне вигнання Ізяслава з Києва не походило ні з його характеру, ні з політичних недоладків його володіння, ані з якихсь основних розходжень політичного порядку. Тих причин слід шукати деінде: в церковній політиці Ізяслава, зверненій лицем до Заходу. І цього не могли йому простити не кияни, чи брати-князі, але Візантія. Вона, при допомозі своєї агентури в Україні, спричинювала заколот і недоладки, яких жертвою падала законна влада найстаршого Ярославича – Ізяслава I. Ось якими словами пише літописець про похорон Ізяслава.

«І взяли тіло його й привезли човном, і станули напроти Городця, і тоді вийшов йому назустріч увесь город Київ, і покладали тіло його на сани та й з піснями повезли його священники й ченці в город. І не можна було почути співу з-за великого плачу й ридання; бо плакав по ньому увесь город Київ. А Ярополк ішов за ним з своєю дружиною і плакав: Тату

мій, чи не прожив ти на цьому світі в печалі, зазнавши багато лиха і від людей, і від братів? А ось зараз погіб ти не від брата, але за брата наклав головою. І принесли й покладали його тіло в церкві святої Богородиці, вклавши в мармурову домовину. А був Ізяслав людина на вигляд гарна, і ростом великий, обичаями – незлобний, ненавидівши всяку облуду, полюбивши правду. Не було в ньому обману, бо був простодушним та не відплачував злом за зло. Бо й скільки то лиха не заподіяли йому кияни: самого його прогнали, а дім його розграбили; та не мстився він на них за те...».

МОНОМАХОВИЧІ
ЗВЕРТАЮТЬ НА СХІД

Так записався Ізяслав у пам'яті киян, і перейшов до історії як приклад братолюб'я на княжому столі. Та його стіл, відповідно до конституції Ярослава про верховну владу, перейшов не на його коронованого Римом сина, як це, може, бажав і плянував Ізяслав, але на молодшого брата – Всеволода Ярославича (1078–1093). З тим приходиться до Києва нова княжа сім'я – Мономаховичів, в якій вже були закоренилися глибоко провізантійські симпатії, якої інтереси лежали по лівому боці Дніпра, і якої політика була спрямована на Північ, у Надволжя, і, в загальному, на Схід. Згодом ця вітка Рюриковичів носитиме назву Мономаховичів, від дочки візантійського імператорського роду Мономаха, жінки Всеволода. З тієї сім'ї, згодом, виводитимуть свій родовід володарі Суздаля, Володимира

над Клязмою та Москви, аж до занепаду Рюриковичів у XVI-му столітті.

Ярополк-Петро Ізяславич.

Та хоча Всеволод засів у Києві на підставі старшинського принципу спадкування верховної влади в Київській Державі, а не коронований римською короною син Ізяслава – Ярополк, то однак Правобережжя залишилося таки за родом Ізяслава: від Новгороду і Ладоги, аж по Карпати. Був це поділ не політичного, але радше світоглядного характеру, церковного і культурного, який згодом набере свого оформлення в Галицько-Волинській Княжій Державі, збережеться в польсько-литовській дійсності в XIV-XVIII віках, та позначатиме розвиток земель Західної України аж до наших часів. Отож з 1078 роком приходиться саме до отакого нового, світоглядного переділу українських земель. В Новгороді засідає Святополк Ізяславич, пізніший наступник Всеволода в Києві; нижче нього, і нижче Полоцька і Смоленщини, володіє коронований Римом Ярополк Ізяславич, з головним осідком у Володимирі Волинському, який, посвоячившись з Полоцькими Всеславичами, заокруглює потужну державу Ізяславичів, здебільше побіч лівобережної, задніпровської держави Мономаховичів. Ще коло сорок літ ітиме пряме і непряме змагання за пересунення цієї лінії на користь Мономаховичів на захід, яке однак ніколи таки не вдається на сто відсотків.

Правобережжя і Лівобережжя залишаться на довгі століття, і аж до наших днів, двома географічними, але й двома культурними і світоглядними світами, не зважаючи на різні довгі чи коротші політичні об'єднання. Лінія Схід-Захід переходитиме Українськими Землями вже незмінно, головне в зв'язку з занепадом української політичної самостійності та за наявності на українській національній території різних політичних сил і, послідовно, – окупацій. Тож тільки наявність українського політичного суверенітету на цій українській етнографічній території може успішно спричинитися до об'єднання двох частин української душі в одну синтетичну цілість, а тоді Дніпро стане тільки внутрішньою українською річкою, а Лівобережжя і Правобережжя – спомином про національне лихоліття Українського Народу.

о. Атанасій Великий, ЧСВВ

ЄБРР ПРО СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Бої на сході, економічна криза та спадщина багаторічного безгосподарного використання ресурсів, прямо кажучи, корупції, є передумовами майже безпрецедентної трагедії для країни такого розміру, як Україна. І все ж, серед усього цього, починає народжуватися щось вражаюче, навіть незвичайне.

3. Гарною новиною є те,

що Україна не марнує свій шанс побудувати краще майбутнє. Хто б міг подумати лише кілька місяців тому, що керівництво держави, яке займається вирішенням військового конфлікту на сході, буде одночасно проводити реформи, необхідні для виправлення ситуації, що склалася за роки півзаходів, помилок і зневажання про-

блем економіки, врядування та бізнес-клімату?

4. [Кабінет міністрів А. Яценюка] це найбільш орієнтований на реформи уряд з усіх, які були в Україні, і один з найпрофесійніших, з якими коли-небудь працював ЄБРР.

5. Ми стали свідками реального прогресу у багатьох сферах: енергетичній безпеці, газових тарифах, фіскальних реформах, зміцненні верховенства права, реформуваних системи судової влади та державних закупівель, удосконалення управління державними підпри-

ємствами та очищення фінансової системи.

6. Україна протягом останніх 12 місяців зробила більше для реформування системи субсидій, ніж більшість країн роблять протягом 12 років.

7. Минулого року – у той час, коли багато хто намагався залишити країну – ми інвестували в неї 1,2 млрд. євро, що є рекордним обсягом за всі роки діяльності в країні. Як завжди, нашим гаслом було «допомога Україні в її самопомозі».

8. Ми вражені тим, як український народ згурту-

вався у боротьбі за своє майбутнє, що має принести йому довгострокове зростання та процвітання. Боротьба з корупцією та олігархами лише почалася. Багатоголово гідру буде нелегко здолати!

9. Те, що ми зараз бачимо в Україні є величезним випробуванням її волі та мужності. І країна зустріла це випробування з вражаючою рішучістю.

Правила життя такі, що пересічний українець покращення в державній економіці відчує найостаннішим.

(Андрій Фещин)

Камо грядеш, Україно

ТРИ ЦВЯХИ

Давно тому Владімір Путін назвав розвал ССРСР найбільшою геополітичною катастрофою ХХ століття. Протягом близько 20 років свого правління приклав чимало зусиль, щоб розвернути ріку життя. Нині Росія у все більшій кількості проявив нагадує «совок», оцей гнилий, брєжнєвський. Різниця у тому, що в 1970–80-х мешканці ССРСР назагал були вже позбавлені дурману у вигляді віри в комуністичні слогани, у вождя. Хоча знаю таких, які (будучи тоді підлітками) плакали на вістку про смерть Брежнєва. Це діти... Як закінчив ССРСР – всі знають. Прикол у тому, що тепер Путін почав реальні зусилля, щоб Росія повторила і цю частину долі «імперії зла».

Вже найближчими тижнями будемо мати відповідь на запитання, чи Путін ковтоє шикарно придуману заманку у вигляді гонки озброєнь. Захід рішуче штовхає Кремль у це русло, нарощуючи військову присутність в країнах східної Європи, у тих, які колись належали до Варшавського Договору, та в країнах Надбалтії, які були колись советськими республіками. Росія таку політику приймає однозначно (Путін і народ, що перебуває в дурмані): це виклик, який не залишиться без відповіді!

РЕАКЦІЇ

Путін почав з декларації, що ще цього року вони побудують 40 нових ядерних ракет, а ще будуть клепати свої власні «містралі», будуватимуть надсучасні ракети, які «зі сміхом» пролітатимуть крізь західні системи ракетної оборони. Пішло-поїхало... Це, зважте, тільки після усної декларації Вашингтону, що він готовий розмістити важке озброєння та постійний військовий контингент (до 5 тис. вояків) на Сході Європи (Надбалтія, Румунія, Болгарія, Польща, можливо Угорщина). Всі військові та американська техніка, що зараз у Східній Європі – поки що перебувають в рамках нескінченних армійських тренувань, тобто тимчасово. Тому, якщо завтра-післязавтра гряне

вістка, що США (НАТО) таки прийняли рішення будувати бази у Східній Європі – вважай, що гонка озброєнь почалася. А це смертельний вирок Росії.

Росіяни, яким ще трохи залишилося розсудку, вважають, що санкціями Росію не дотиснути, принаймні до того часу, поки росіянин буде відчувати загрозу ззовні (Україна, Америка). Він ладен бараболлю їсти з кропивою – а не здасться і не покине «вождя», ким би він не був. А от гонка озброєнь – це зовсім інше.

Як бачимо з цього – Путін все далі просувається дорогою, яка насправді є для нього смертельною пасткою. І так, як колись Янукович вперто вів себе та країну у провалля – так і Путін тепер (заразлив?). Не може зупинитися, оскільки Київ не здобутий, Крим без надійної «переправи», інші важливі цілі не досягнені. А все через те, що його стратегі не правильно оцінили настрої в Україні напередодні військового вторгнення до Криму та Донбасу. Були б українці не схопили в руки зброю – все давно закінчилося б, як в Грузії чи, напевно, ще гірше для нас, бо грузинам хоч столицю залишили, нам і того не дали б.

Ситуація дещо схожа з гітлерівськими стратегіями, які, почавши військову кампанію 1941 року, не розуміли до кінця, куди вони йдуть, чим живуть народи ССРСР, які вони і скільки їх є насправді. Знайомий зізнався, що спостерігаючи за масовими істеріями росіян, почав розуміти, як могло таке статися, що в 1930-х німці стали на бік гігантомана Гітлера; зрозумів, яким чином уся нація в якийсь момент стає суцільним науковим організмом, що живиться пропагандою і катастрофічно втрачає зв'язок з реальністю.

Три основні цвяхи забили назавжди віко домовини, в якій зігнів ССРСР: олімпіада в Москві, війна в Афганістані, гонка озброєнь з добавкою знаменитого американського винаходу – «зоряних воєн». Це вам нічого не нагадує?

Ткаченко Катерина, «Сновидіння»

ПАПА ФРАНЦИСК

Путін почвалапав нещодавно до Папи. Кажуть – за власним проханням. Але навіть цей факт не нівелює двозначності цього візиту і дози гіркоти, яка лишилася у мисленні, упевнений, багатьох людей. Залишимо тут духовну сторону і зосередимось на тому, що Папа є також головою держави Ватикан. **По-перше**, Ватикан досі не засудив агресії Росії проти України. **По-друге**, подарувавши Путіну медальйон з ангелом миру, кинув людей в штопор: злочинець, моральний дегенерат, масовий вбивця і... ангел миру! Це ж просто дві несумісності, які і близько не повинні біля себе стояти. Звісно, Папа міг сповідувати надію, що це буде ангел (цей на медальйоні), який сприятиме миру в Україні. Йому видніше...

Пояснюють нам, що медальйон вручають кожному лідеру держави, який прибуває з візитом до Ватикану. А якби зробили виняток? Чи це не була б чудова причина задуматися мільйонам: чому всім дають, а Путіну не дали?

Я дивлюсь на це по-своєму, і, на мій погляд, ми, як Україна, вкотре стали жертвою неухильної мрії чергових Пап зустрітися з настоятелем РПЦ. Якщо найближчим часом така зустріч відбудеться, а Росії

не відберуть чемпіонату світу з футболу в 2018 – для себе вважатиму, що це можуть бути результати цієї зустрічі. Бо чого саме треба було Путіну від Папи: щоб він переговорив з ким потрібно, щоб чемпіонату в Росії не відбирати (це ж особиста мрія «Карлика»). Що треба Папі: дипломатичного прориву на «східному фронті». Іван Павло II теж хотів, уже був впритул підійшов до розв'язки в питанні зустрічі з російським патріархом (мала відбутися в Австрії), але, врешті-решт, Москва висунула вимоги непідсильні навіть Ватикану: зробити щось з греко-католиками, які «прозелітують» сильно. І так, всі залишилися зі старим: Москва зі своєю Церквою понад Богом, черговий Папа без «історичної зустрічі», а ми – без патріаршого устрою...

Світ дуже потерпає від нещирості. Одне говоримо – інше думаємо. Під час зустрічі Путіна з Папою дуже цього також бракувало: війна має бути названа війною, тимчасом Франциск закликає агресора «докласти максимум зусиль ради миру в Україні». Як може агресор докласти зусиль ради миру! Не на те він пішов з війною, щоб бути миротворцем. Убивця взагалі не може бути миротворцем. З цього виходить таке чудо: папа Франциск (як і наша Ніна Матвієнко) вважає, що в Донбасі брат воює з братом. Ніна Матвієнко має багато емоційності, але не має розвідки, як Ватикан, тому Ватикан знає правду, артистка ж не мусить.

Наскільки щирішою ніж ватиканська (в даному випадку) виглядає політика тих західних держав, лідери яких просто не зустрічаються з одіозним убивцею з Москви, потерпають через це економіки цих країн, але все одно, ці провідники своїх народів вирішили, що є певні моральні межі, яких переступати не можна і злочинець мусить бути названий злочинцем, а агресор має бути поставлений на місце.

Звісно, є ще Провидіння Боже, яке знає, що буде на землі. Може ця зустріч Папи з Путіном запобігла більшому лиху? Адже вони там ще розмовляли без преси. Може. Може... А ми, хоч і огірчені, чекаємо безславного краху путінської Росії, що і раде, і турбує.

Для «ХГ» Г. Кобильницький

Українці в Німеччині

70-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ ГРОМАДИ У ФРАНКФУРТІ НА МАЙНІ

Після інтенсивних бомбардувань 1945 року, Франкфурт став містом із цілком знищеним історичним середньовічним центром та половиною зруйнованих житлових будинків. Звідки ж взяли українці в цьому місті?

В 1942–1945 рр. з України до Німеччини на примусові роботи було вивезено 2,2 млн. «остарбайтерів». У Франкфурті та в окрузі було багато заводів, на яких працювали українські робітники. По закінченні війни у «цванксарбайтлагерах» українці почали відкривати свої школи, клуби, створювати хори. Там же створювалися церковні громади, відправлялись Богослужіння. Згодом такі табори закривали, багато людей виїжджало до Америки, Канади, Аргентини, Австралії. А тих, що залишалися, розселяли групами у районах, де були вільні приміщення. Так в районі Індустріхоф поселилися до 60 українців. Отець Володимир Пелех почав відправляти для них Богослужіння. З 1949 р. українською громадою опікувався протягом 33-х років о. Діонізій Кульчицький (до 1982 р.). Нинішній священник о. Роман Лірка є 11 душпастирем у франкфуртській громаді.

В 1927 році митрополит Андрей Шептицький послав о. Петра Вергуна на душпас-

тирське служіння для українських греко-католиків у Німеччині з осередком у Берліні. Священик багато їздив по Німеччині, правив Богослужіння, виголошував доповіді про східний обряд у німецьких католицьких семінаріях (зокрема, був і в Франкфурті в семінарії єзуїтів Сант Георген), друкував статті у журналах.

У 1935 році радіо «Франкфурт» транслювало Святу Літургію Івана Золотоустого, яку церковно-слов'янською мовою відслужив о. Вергун. Про цю історичну подію розповів професор Дмитро Злепка, святкуючи разом з нами ювілей: «80 років тому Франкфурт на Майні почув українську Службу Божу».

Наші ювілейні торжества почалися в суботу, 2 травня, Молебнем до Матері Божої, який відслужив о. Ярослав Лайчак з Риму. У неділю Апостольський Екзарх для Українців в Німеччині та Скандинавії кир Петро Крик очолив Архиерейську Святу Літургію, яка звучала трьома мовами: українською, грецькою та німецькою. Владика у своїй проповіді згадав священників, які служили тут для українців, а також подякував парафіянам за вірність Церкві та традиціям. Лімбурзький єпископ д-р Томас Льор зачитав привітального листа, в якому зазначив, що укра-

їнська громада була першою іншомовною громадою у Франкфурті (нині їх більше 20-ти). А секретар постійного представництва Святого Престолу в Раді Європи. о. Ігнаціо Цефалія зворушив наших вірних словом про терпіння Греко-Католицької Церкви, які вона перенесла у своїй історії, але які породили святих мучеників, зокрема, і нашого покровителя Климентія Унівського. Синхронний переклад з італійської здійснював о. д-р Іван Дуфанець зі Страсбургу. Разом з нами молилися: професор о. Міхель Шнайдер, німецькі парохі Хольгер Даніель і Рольф Гляйзер, керівники відділів для іншомовних парафій в єпископстві Лімбург та в самому місті пан Геріберт Шмітт та пані Брігіта Сассін, а також Вернер Гойкофер із дружиною.

Святкова трапеза почалась з огляду плакатів про історію Української Греко-Католицької Церкви у Франкфурті, які виготовила наша парафіянка п. Зоя Слюсарчук. Отець Роман разом з п. Йоргом Душею розповіли про минуле і теперішнє життя громади. Музичну частину підготувала п. Віра Мельничук із сином Тарасом; смачний український борщ та голубці на 130 осіб приготувала п. Надія Мітте. А скільки солодкого напекли наші госпо-

дині-українки! На завершення із великим зворушенням всі заспівали «Боже, великий, єдиний, нам Україну храни!».

Наші парафіяни не забули і про 70-літній ювілей владика Петра Крика. Зоя Слюсарчук від імені парафії привітала єпископа, зазначивши, що ми його дуже поважаємо і любимо за його людяність, простоту і доброту.

Продовження святкування нашого ювілею для німецької громади відбулось місяцем пізніше, 2 червня, у «Хаус ам Дом». Уперше чужоземна громада проводила захід у центрі міста при кафедральному соборі. Чисельних гостей зустрічали у вишитих сорочках Степан та Наталія Рудзінські, пригощаючи келихом шампанського. Почали вечір наші парафіяни-музиканти – квартет, у складі якого: Дорота Іменінська-Тиха, Антон Тихий, Юрій Кусень та Елізабет Шольц. Цікавим був реферат професора д-ра Злепка, який розповів про історію українців та української Церкви у Німеччині від 30-х до 90-х років ХХ ст. Вечір, який нам допомагала

організувати п. Сассін, ми назвали «Від остарбайтерів до IT працівників», а завершили його представленням теперішньої нашої діаспори. Роман Рокицький (IT працівник), який вів урочистість, запросив до слова наших парафіян: Тараса Пташника (лікаря), Христину Дмуховську (економіста), Руслана Підпригогу (інженера), Степана та Наталію Рудзінських (банківських працівників). Вони розповіли коротко про себе і про свою працю в Німеччині. Спілкування було дуже теплим і продовжувалось далеко по 22-ій годині.

На завершення святкування у храмі о. Роман сказав: «70 років у Франкфурті – це мало чи багато? Філософське це питання. Але я сьогодні від щирого серця від усіх вас, парафіян, хочу подякувати Тобі, Господи, за ці роки і просити Твого Божого благословення на подальші. Нехай у мирі, братерстві та дружбі проживемо ми тут на новій нашій Батьківщині, в любимім нам Франкфурті на многії та благії літа!».

Для «ХГ» Микола Пруський

ХГ)

ЗАКАРПАТТЯ 1920-Х РОКІВ У СВІТЛИНАХ ЧЕСЬКОГО СВІТЛЯРА

Портрет Рудольфа Гулки з 1920-х рр.

Читачі можуть побачити як виглядали 100 років тому ужгородські євреї, жебраки, іршавські та середнянські цигани, мукачівські та перечинські околиці, ясінянські жінки з дітьми, квасівські селяни та закарпатські церкви і замки.

Вперше світляр потрапив до Підкарпатської Русі в перший рік приєднання до Чехословаччини як чиновник. Завдяки своїй роботі багато подорожував краєм, цікавився місцевою природою, архітектурою, культурою та життям простих людей, а оскільки полюбляв світлити, то фіксував усе на плівку. Нині зберігається близько півтори тисячі світлин Рудольфа Гулки, що відображають тогочасний стан Закарпаття.

Гулка відомий не тільки як світляр, а й особа, яка розвивала чесько-укра-

їнські відносини в області літератури (займався перекладацькою діяльністю) та образотворчого мистецтва (був графіком). В 1925 р. він власним коштом видав колекцію із шістнадцяти листівок дерев'яних церков та дзвіниць Закарпаття у власному графічному зображенні. Від другої половини 1920-х Р. Гулка був редактором кооперативного тижневика «Zemědělské družstevní listy» та літературного додатка «Přástky», в якому часто публікував оповідання українських письменників у власному перекладі та власні світлини.

У 1940–50-х роках він став найвизначнішим перекладачем і популяризатором української літератури в Чехії. На чеську він переклав окремі твори Івана Франка, Григорія Квітки-Основ'яненка, Михайла Коцюбинського, Гната Хоткевича, Ольги Кобилянської, Олеса Гончара, Лесі Українки, Василя Стефаника та інших.

Оксана Чужа, Прага, «Закарпаття онлайн»

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібні скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати наkonto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5